Пам'ятайте про Україну!

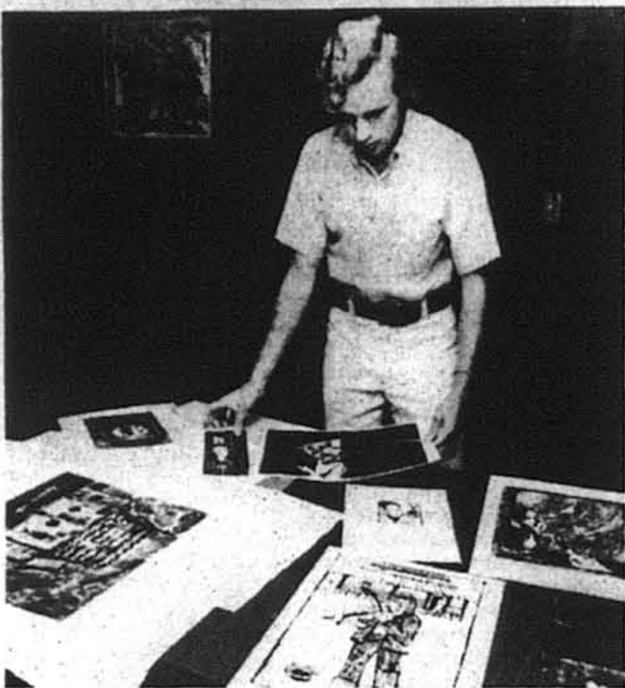
СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 180. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 20-го СЕРПНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 20, 1977 No. 180. VOL. LXXXIV.

КАРТИНИ ЗІ ЛЬВОВА ЗАГОВОРИЛИ НА ВОЛІ В АМЕРИЦІ ПРО НЕВОЛЮ В УКРАЇНІ

Артур Белендюк оглядає одержані з України зразки підпільного мистецтва. (Фото: „Стар-Леджер")

Джерзі Сити, Н. Дж. — На тему картин, які продісталися зі Львова до ЗСА, написали два кореспонденти — Юрій Вірт в газеті „Стар Леджер" і Стів Голдстейн у „Дейлі Ньюз", перевівши інтерв'ю з українцем Артуром Белендюком, мешканцем Монтклеру в Ню Джерзі і студентом першого року правничих студій у Гофстра університеті в Гемпстеді, Н. Й., та речником Української Інформаційної Служби, завданням якої є поширювати правду про жалюгідне становище населення в Україні.

Колекція складається з вісімох картин, авторами яких є три молоді мистці з України, а їхні праці, „якщо їх викрив би уряд, напевно знищив би, малярів назвав би дисидентами, їх переслідувано б і ув'язнено б, як це й сталося з іншими — письменниками та інтелектуалістами в минулому", — сказав А. Белендюк. Ці мистецькі праці — рисунки, акварелі і дереворити — вже дещо знищені, зроблені з дуже низькоякісного матеріялу, бо, як відомо, — рисунковий папір, полотно і фарби дуже важко дістати в будь-якій кількості чи якості в Совєтському Союзі. Їхній стиль не відзначається соцреалізмом, як цього вимагає уряд; їхній настрій здебільша понурий, сповнений самітности, розпачу та ізольованости мистця. Ці картини є частиною звернення, що його малярі хочуть передати людям у вільному світі. Вони мене просили показати вам ці образи, переказавши світові, що вони боряться за свободу і як мистці, і як люди", — сказала особа, що перевезла ці картини.

Вважають, що ці мистецькі праці — це перші приклади антирежимного українського національного мистецтва, які появилися на Заході. Вони вперше уможливлюють пізнати новий національний мистецький рух, про який сказано, що він поширюється по всій Україні та по інших республіках Совєтського Союзу.

Заплановано влаштувати виставку цих картин, прихід з продажу яких перешлють родинам політв'язнів в Україні, „з метою збереження України від русифікації", — як це заявив А. Белендюк.

В обох газетах поміщено і фотографії картин, привезених зі Львова.

Молода українська професіоналістка очолювала сесію на Всеамериканському З'їзді Хеміків

Денвер, Кол. — Молода українська професіоналістка, пані Лідія Базарко з Клівленду, Огайо, очолювала сесію для вдосконалення аналіз катеризаторів для фарб на з'їзді хеміків Американського Товариства для Експериментів і Матеріялів ASTM, що відбувся тут в днях від 26-го до 29-го червня.

ASTM — це крайова організація, в склад якої входять тисячі секцій, завдання яких є оформлення найновіших хемічних аналіз. Всі ті експерименти є рік-річно публіковані в десятках томів і розповсюджені в Америці, Канаді і Европі.

Від часу, коли п. Ліда Базарко перебрала головство тієї секції — рік тому, вже дві аналізи, виготовлені її комітетом, перейшли всі крайові досліди і в короткому часі будуть публіковані, а ще дві аналізи тепер є в стадії дослідів на терені Америки.

Пані Ліда Базарко студіювала хемію в рр. 1960-1964 в Барнард коледжі Колюмбійського університету в Ню Йорку, де осягнула ступінь бакалавра кум ляде. Вона є членкинею Фай Бета Капа. Вона рівнож відбула спеціялізацію в органічній хемії в Кейс Вестерн Резерв-Ґрадджует Скул. Тепер працює в Дослідчій лябораторії для органічних складників і каталізаторів в Шервин Вілліямс Компані в Клівленді, де вона живе з чоловіком д-ром Володимиром, партнером адвокатської фірми Базарко, Футей і Оришкевич та двома синами, Андрієм і Юрком. Всі вони є членами УНСоюзу. Пані Лідія є дочкою бл. п. д-ра Миколи і Дарії Хиляк. Її батько був знаним і шанованим лікарем в Джерзі Сити, Н. Дж.

УКРАЇНКА НА ФІЛАТЕЛІСТИЧНІЙ ВИСТАВЦІ

На філателістичній виставці БАЛПЕКС буде виставлена збірка Андрія Даріяна Сольчаника „Математично-природничі науки та технологія із українськими пов'язаннями" (80 сторінок на 5-ти таблицях).

Виставка відбудеться в днях 3-5 вересня ц. р. в Гант Веллі Ін при дорогах 1-83 та Шеуен біля Балтімору, Меріленд.

Збірка вказує на багатьох людей математично-природничих наук та технології, пов'язаних із Україною національністю, походженням, народженням, працею, студіями тощо.

Три сенатори, противники нового договору щодо каналу, відвідують Панаму

Вашінгтон. — Три республіканські сенатори, провідники опозиції до нового договору між ЗСА і Панамою щодо Панамського каналу, а саме, Стром Турмонд з Південної Каролайни, Джессі Гелмс з Північної Каролайни та Оррин Геч із Юта, в четвер, 18-го серпня, відлетіли до Панами, щоб відбути наради з американськими урядовцями, які завідують зоною каналу, як теж надіються, що матимуть зустріч з панамським президентом Омаром Торріхосом.

Проєкт нового договору, що його підтримує президент Джіммі Картер, як теж колишній президент Джеральд Форд і колишній державний секретар Генрі Кіссінджер, передбачає, що Панама до 2000-го року перебере контролю над каналом і зоною каналу, але ЗСА далі відіграватимуть важливу ролю в його обороні, і американські кораблі матимуть запевнений вільний проплив крізь канал.

Опозиція вважає, що Панамський канал надто важливий зі стратегічного і економічного погляду, щоб ЗСА зрікалися контролі над ним, передаючи її в руки Панами, як теж твердять, що Америка не повинна передавати цієї контролі, бо ЗСА збудували канал, охороняли його протягом кількох десятиліть, що потягало за собою великі видатки.

Президент Картер надіється, що пощастить перебороти опозицію в Сенаті, бо вважає, що новий договір поліпшить відносини ЗСА не тільки з Панамою, але з усіми іншими державами Латинської Америки.

Для ратифікації будьякого міжнародного договору треба згоди двох третіх членів Сенату.

Ленс не поповнив кримінальних злочинів — твердить урядовий звіт

Вашінгтон. — В четвер, 18-го серпня, контролер валюти Джон Гайманн передав Сенатській комісії для урядових справ 100-сторінковий звіт, в якому стверджує, що після точної 30-денної перевірки прийшов до переконання, що немає достатніх підстав притягати до судової відповідальности Берта Ленса, директора Бюра Управління і Бюджету в уряді президента Джіммі Картера, за його колишні особисті фінансові трансакції, зокрема за кількакратні персональні позички в банках, в яких його власний банк „Калгун Фирст Нешинал Бенк" в Джорджії, мав свої конта. Коли Ленс став директором Бюра Управління і Бюджету, то зрезигнував з посту президента названого банку в Джорджії.

Контролер Гайманн зазначив, що хоча нема доказів, що Ленс поповнив будь-який кримінальний злочин, то додав, що справа тих персональних позичок вигдигає питання чи не варто було б встановити точніші напрямні відносно подібних трансакцій. У звіті контролера валюти теж зазначено, що коли Ленс був президентом „Калгун Фирст Нешинал Бенк", то дозволяв членам своєї родини та родинам інших урядовців банку виписувати особисті чеки без задовільного покриття, що „представляє собою небезпечну і непевну практику".

З уваги на те, що справа Ленса могла перетворитися у поважний скандал, президент Джіммі Картер перервав свої вакації в Кемп Дейвиді у Мериленді і в четвер прибув до Вашінгтону, щоб під час спільної пресової конференції з Ленсом заявити, що радіє рішенням контролера Гайманна і має повне довір'я до Ленса. Сам Ленс сказав, що переконаний, що перевірка його особистих фінансових трансакцій не пошкодила йому і він певний, що зможе далі ефективно виконувати обов'язки директора Бюра Управління і Бюджету.

Проте, справа Ленса ще фактично не закінчена, бо дві сенатські комісії плянують переводити переслухування і навіть контролер Гайманн заявив, що його бюро продовжує розглядати „додаткові інформації".

Гюберт Гомфрі хворий на недугу рака

Міннеаполіс. — Д-р Джон Наярян, який в четвер, 18-го серпня, протягом 4-ох годин оперував демократичного сенатора Гюберта Гомфрі з Міннесоти, заявив, що Гомфрі має рака ниркової миски, якого не можна оперувати. Д-р Наярян однак зазначив, що сен. Гомфрі, кількакратний кандидат на президента ЗСА і віцепрезидент за каденції президента Линдена Б. Джонсона, буде підданий хемічній терапії і зможе продовжувати свої обов'язки сенатора та вести нормальне життя. Проте, д-р Наярян відмовився відповісти на запит скільки років сен. Гомфрі зможе прожити з цією недугою. Як відомо, Гомфрі вже раніше пройшов кілька операцій на рака і тоді надіялися, що операції були успішні, але тепер виявилося, що рак перекинувся на кости нирковоі миски.

Владика Марусин назначений на містоголову Папської Комісії

Вінніпеґ. — Преосвященний Мирослав Марусин назначений містоголовою Папської Комісії ревізії кодексу канонічного права Східних Церков на місце уступившого містоголови Климента Ігнатія Мансурарті (Сирійського обряду) 18-го червня 1977 року — інформує місцевий український тижневик „Поступ" з 7-14-го серпня.

Головою тієї Комісії є кардинал Йосиф Парекатіль (Малябарського обряду). Про-секретарем тієї Комісії є отець Іван Жужик, єзуїт професор канонічного права в Східному Інституті в Римі. Папська Комісія ревізії кодексу канонічного права Східних Церков була назначена Папою Павлом УІ 10-го червня 1972 року. Завдання містоголови тієї комісії є дуже відповідальне тому, що її голова кардинал Парекотіль перебуває в Індії, а лише на случай потреби приїжджає до Риму.

В Комісії для перевірки комісії кодексу канонічного права для Східних Церков є тепер 8 українців, а це: митрополит Канади Максим Германюк, ЧНІ, єпископ з Аргентини Андрій Сапеляк, СДБ, єпископ з Югославії Йоаким Гербут і єпископ з Риму Кир Мирослав Марусин, як містоголова Комісії. Крім Владик є 4 священики: о. Анастасій Великий, ЧСВВ з Риму, о. д-р Роман Данилак з Торонта, о. ректор Софрон Мудрий, ЧСВВ, і о. Володимир Паска.

Розмови Тіта з Брежнєвим закінчились без особливих вислідів

Москва. — Ройтер інформує, що дводенні розмови між президентом Югославії Тітом і генеральним секретарем ЦК КПСС та головою Президії Верховної Ради СССР Леонідом Брежнєвим закінчились в четвер, 18-го серпня ц.р., без жадного особливого висліду чи усунення довготривалих непорозумінь, які ділять обидві країни уже майже 30 років, від часу засудження Сталіним сепаратної політики Тіта і виходу Югославії з-під контролі Москви. Поінформовані джерела твердять, що названим двом комуністичним верховодам не вдалося полагодити міжпартійних непорозумінь, загострених останніми атаками Москви на т.зв. „еврокомунізм" і доктрину незалежности поодиноких західньо-европейських комуністичних партій. Офіційна совєтська преса агенція ТАСС, інформуючи про перебіг переговорів, стверджує, що вони проходили в „дружній атмосфері" і каже, що всі справи, що їх порушували у кількакратних розмовах Тіто і Брежнєв, будуть опубліковані в кінцевому комунікаті, який мав би появитися в суботу, 19-го серпня. В югославському повідомленні говориться також про те, що обидва верховоди порушували також багато міжнародних проблем. 85-річний Тіто, приїхавши до Москви минулого вівтірка, 16-го серпня, заявив для ясности, що він має намір поновно підтвердити право кожної комуністичної партії вести свою незалежну політику без диктату Москви. Брежнєв натомість на парадному обіді в честь Тіта запевнив право Югославії на самостійність, але рівночасно наголошував потребу міжнародної солідарности комуністичних партій. Преса при тому пригадує, що совєтський верховод в часі своєї візити в Югославії в листопаді минулого року намагався стосувати тиск на Югославію, кажучи, що вона повинна більше зблизитись до совєтської економічної і політичної сфери. Страх Югославії поновно відновився в часі, коли Кремль повів лобову атаку на доктрину ліберального комунізму і персонально розправлявся з лідером Комуністичної партії Еспанії, Сантіягом Каррільйо. Югославська преса в тому часі, як відомо, боронила права на самостійну політику поодиноких комуністичних партій і тому існували побоювання, що вістря совєтської пропаганди, після розправи з Каррільо, буде звернене проти Югославії.

Кінцевий комунікат розмов між Тітом і Брежнєвим мав би підчеркувати також спільність інтересів обидвох країн, бо, мовляв, обидва партнери погоджувались у багатьох справах міжнародної політики.

Еспанський король оминув бомбового замаху

Мадрід, Еспанія. — Пресові агенції інформують, що еспанський король Хуан Карльос, королева Софія і прем'єр-міністер Адольфо Суарес оминули бомбового замаху, що його плянували виконати правдоподібно ліві екстремісти, які називають себе „антифашистською групою спротиву" і які займаються терористичними актами та схопленням визначних осіб в Еспанії. Невідома особа потелефонувала поліції, що на шляху, яким проїжджатиме король, повертаючись з відпочинку, підкладена бомба. Поліція, роблячи превентивні заходи, дійсно відкрила бомбу, вмонтовану недалеко виїзду королівського авта. Прем'єр Суарес перебував в літній резиденції короля, щоб поінформувати його про найновіші події і пляни уряду. У зв'язку з плянованим замахом, еспанська поліція посилила охорону короля і членів його родини, як також охорону представників уряду. Прем'єр Суарес заявив кореспондентам після випадку, що плянована атака, у якій був замішаний також і він, підготовляли „злобні скрайні групи", щоб знищити молоду еспанську демократію.

Рональд Реґен присвячує Україні один свій коментар

Ню Йорк (УККА) — В п'ятницю, 26-го серпня ц.р., о год. 6:35 і 11:55 ранку радіостанція „КАВС" в Лос Анджелесі, Кал., передаватиме коментар Рональда Реґена на тему „УКРАЇНА". Цей сам коментар буде переданий на 200 різних радіостанціях довколишніх стейтів, як також в стейтах Іллиной, Індіяна, Тексас, Вірджінія, Огайо, Фльорида, Мічіґен, Меріленд, Ню Йорк (в стейті Ню Йорк передачі будуть в Боффало WEBR, Кінгстон, WKNY та Покіпсі WEOK, одначе треба заздалегідь перевірити в якій день і час цей коментар буде переданий), та інших.

Централя УККА має список усіх поодиноких місцевих радіостанцій, які будуть передавати цей коментар по своїх місцевостях.

Заохочуємо Відділи УККА і українське громадянство слухати цієї передачі та відповідно реагувати у формі писання листів до Рональда Реґена як також і до радіостанцій.

За ближчими інформаціями телефонуйте до Централі УККА: (212) 228-6840.

О. ігумена д-ра В. Ґавліча найменували „Українцем Року"

Чікаґо, Ілл. — Католицький тижневик „Нова Зоря" інформує, що Комітет парафії св. Йосафата в Чікаґо вирішив надіпити почестю „Українця Року" о. д-ра Володимира Ґавліча, ігумена ЧСВВ заслуженого душпастиря, який уже понад 35 років посвячує працю свого життя в користь Української Католицької Церкви і українського народу, бувши духовником в парохії св. Отця Миколая в Чікаґо, св. Варвари у Відні (Австрія) і останньо в парохії св. Юрія в Ню Йорку, де під сучасну пору завершується величня будова нової церкви. О. д-р В. Ґавліч відомий також, як видатний проповідник, виховник української молоді, ініціятор багатьох корисних церковних імпрез і великий па-

О. ігумен д-р В. Ґавліч

тріот українського народу. Урочистості святкування подіятимуться на дві частини: в суботу, 19-го серпня ц.р., відбудеться в залі Аква Белля урочистий бенкет, на якому буде передано о. д-рові В. Ґавлічеві грамоту „Українця Року", і в неділю, 28-го серпня, коли о. Ґавліч відправить в церкві св. Йосафата торжественну Службу Божу. [...] Опісля відбудеться святочний обід в церковній залі при 5000 Н. Камберленд.

„ЛІТЕРАТУРНА УКРАЇНА" ПОГРОЗЛИВО НАПАСТУЄ БЕРДНИКА

Олесь Бердник

Київ, „... І тоді Бердник зчинив вереск про порушення прав людини. За долами, за морями знайшлися вуха, що почули той вереск, знайшлися язики, що співчутливо зацмакали: — І справді права людини порушують! Тць-тць-тц, мой-мой-мой — яка особистість гине! А коли придивитися ближче, розібратися об'єктивніше, то не важко переконатися, що немає і не було ніякої особистости. Був і є духовний спекулянт, який давно і добровільно розминувся з усіми людськими правами і обов'язками" — закінчує якийсь Микола Білкун свій довжелезний ніби „фейлетон", а на ділі погрозливий пашквіль на Олеся Бердника, після арешту і засуду Миколи Руденка голови київської Української Групи нагляду над виконанням постанов Гельсінської угоди в Україні, надрукований в „Літературній Україні", органі Спілки Письменників України, з 12-го серпня 1977. Цей ніби фейлетон називається „Реліктований ,Месія' " і в ньому на всі лади паплюжиться Олеся Бердника, висміваючи його як „мистика", „пророка" і „месію". Характеризуючи Бердника, Білкун називає його „зухвалим, нестерпним до чужої думки, ладним з будь-якого приводу похизуватися своєю псевдо ерудицією і продемонструвати свої персональні контакти з „нетутешніми" силами..." і дальше Білкун вже говорить, як прокуратор: „Те, що згодом почав витворювати Бердник, людям наївним могло здаватися або навмисним дивацтвом, породженим супероригінальности, або мареннями божевільного... Проте, це була система, глибоко продумана і психологічно обгрунтована, що базується на паразитній філософії бродячих юродивих минулого... Пахощі масної юшки були їхнім дороговказом у кухні обітованої, розчісуючи п'ятірнями кошлаті бороди і сьорбаючи голодною слиною, починали бентежити сонну уяву господині розповідями про дива заморські..." В дальшому Білкун закидає Бердникові, що він „ординарний плагіятор і плагіював саме в тих далеких улюблениць купецьких вдів" і, вкінці, прокурорське обвинувачення: „Працюючи вітражистом у київському комбінаті монументально-декоративного мистецтва, Бердник напровесні цього року умудрився два тижні прогуляти. В повітрі запахло... доганою. Прогуляв ще. Хто зна, в яких там астральних сферах мандрував чоловік, в яких потойбічних світах носило його, але робота, що мала б бути ним виконана, стояла. Цього разу в повітрі запахло... звільненням".

Виступи холуйських літераторів в пресі проти своїх натаврованих режимом колег завжди досі були сиґналами, що попереджали „діло" КҐБістів. Надрукована тепер в „Літературній Україні" напасть на Бердника викликує оправдані побоювання, що похід режимних погромників проти київської Громадської Групи не закінчився засудом Руденка і Тихого та арештом Мариновича і Матусевича.

В СССР ПЕРЕСЛІДУЮТЬ КОЛИШНІХ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Серед поширених у самвидаві документів знаходяться три листи звільнених з таборів і в'язниць українських політичних в'язнів, в яких розповідається про дуже важкі умови, в яких приходиться жити, про труднощі влаштуватися на працю, одержати дозвіл на прописку, про дрібні шикани місцевих властей та подібне.

Перший — це лист Олександра Назаренка з Києва, адресований „Дорогий Іване і вся Ваша Родино". Назаренко, електрик по професії, підписав в 1968 році спільне звернення 139 громадян Києва до Брежнєва, Косигіна та Підгорного, в якому вони протестували проти знущання над українською інтелігенцією та порушення обов'язуючих в СССР законів в галузі національних та людських прав. Зразу після того Назаренка арештували за участь в протестах робітників Київської гідроелектростанції. Тоді теж його дружину — лікарку. Йому присудили п'ять років таборів, їй — три. Їх державали в Мордовських таборах.

Другий лист, який починається словами „Дай Боже здоров'я, Друже, пише Іван Дикий, якого разом з його дружиною Мирославою в 1963 році засудили відповідно на п'ять і чотири роки таборів та на п'ять років заслання, теж, як і у випадку Назаренка, за поширювання наклепів на радянську владу", значить за оборону національних прав українського народу.

Автором третього листа є Степан Куриляк з Рівного, якого в 1963 році засудили на п'ять років таборів. Його лист адресований Левкові Лук'яненкові, який, як відомо, ще в 1961 році був засуджений на п'ятнадцять років ув'язнення (насамперед на кару смерти) і тепер є членом Української Громадської групи сприяння виконанню Гельсінкських угод.

Лист Олександра Назаренка

Дорогий Іване і вся Ваша родино!

Вибачте за моє мовчання. Не можу впевнено сказати, що моя мовчанка має реальний грунт. Справа в тому, що в день мого повернення мене викликали у відділ кадрів і запропонували за власним бажанням звільнитися з насосної станції і перейти в ремонтну бригаду, де важка і брудна робота. Коли я запитав, на якій підставі виникло таке рішення мені відповіли, що не з їхньої волі, а з вказівками зверху. Я відмовився писати заяву на переведення і тоді мене перевели вони самі за необхідністю виробництва на один місяць з умовою, що до звільнення умовлюся і добровільно напишу заяву. Таке курйозне рішення набуло гласности в управлінні і мене повідомили, що наче то мені не

(Закінчення на ст. 4-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Порядком обману

Відомий американський євангельський пастор-проповідник Біллі Грегам недавно поінформував, що він прийняв запрошення відвідати протягом наступного місяця комуністичну Мадярщину, щоб взяти участь в ряді ,,релігійних зустрічей''. Ґрегам висловив радість з факту, що матиме змогу запізнатися з вірними протестантських Церков Мадярщини, проповідувати перед ними і познайомитись не тільки зі станом тих Церков, але також із ,,соціяльною системою Мадярщини та з мадярським народом''.

Можна зрозуміти захоплення Грегама з приводу його недалекої поїздки. Він бо, звикнувши до життя і політичних систем у країнах вільного світу, правдоподібно не розуміє, що комуністичний уряд Мадярщини, напевно, із ,,заохотою'' Москви, не так то хоче дати йому змогу ,,запізнатися зі станом Церков і з мадярським народом'', як використати його для своїх пропагандивних цілей.

Дійсні причини, чому насаджені совєтськими багнетами теперішні верховоди в Будапешті дозволили Ґрегамові відвідати Мадярщину, можна найти в запрошенні, яке Ґрегамові переслав пастор Сандор Палотай, голова Ради Вільних Церков Мадярщини, тобто організації, яка об'єднує всі ,,офіційні'' протестантські віровизнання в тій комуністичній державі. Пастор Палотай писав, що Грегам матиме змогу ,,познайомитись з державною системою, яка розбудовує соціялістичне суспільство, як теж із способом думання та поглядами Церков, які діють у тій державній системі'', додавши, що поїздка Ґрегама ,,допоможе зменшити недовір'я, яке існує між народами і державами, скріпити пошану один до одного, а крім того, додержуючись принципу невтручання у внутрішні справи інших держав, поїздка сприятиме старанням обмежити зброєння''.

Отже, цілі комуністичних верховодів ясні. Знаючи, що пастор Ґрегам не дуже орієнтується в політичних справах, вони запросили його до Мадярщини, надіючись, що з поворотом до ЗСА він говоритиме про ,,розквіт церковного життя'' в тій комуністичній державі, яка, мовляв, є взірцем всіх інших комуністичних країн, як теж говоритиме про потребу кращих відносин Заходу з комуністичним світом — відносин, які включають принцип ,,невтручання у внутрішні справи'', як теж представлятиме Мадярщину та цілий комуністичний бльок як ,,миролюбні держави'', які, мовляв, тільки бажають світового миру шляхом загального роззброєння.

Треба надіятися, що пастор Ґрегам не дасть зловити себе на ту комуністичну ,,вудку''. Адже всім відомо, що в Мадярщині та всіх інших комуністичних державах режими роблять все можливе, щоб знищити релігію, а тільки використовують деякі ,,офіційні'' Церкви для ширення пропаґанди, що, мовляв, ,,бачите, в нас свобода релігії''. У Совєтському Союзі, де брутально зліквідовано Українську Церкву, Українську Автокефальну Православну Церкву та ряд українських протестантських Церков і далі жорстоко переслідують вірних тих віровизнань, існує ,,офіційна'' Руська Православна Церква, яку вповні контролює режим і яка сповняє пропаґандивні завдання Кремля. У Мадярщині теж ,,на показ'' існують т. зв. ,,офіційні'' протестантські Церкви, які сповняють такі ж функції як і Руська Православна Церква.

Можна припускати, що церковник такої міри, як євангелист-проповідник Біллі Ґрегам прекрасно поінформований про стан Церков у безбожницькому совєтському царстві і його сателітах та не дасть себе обманути церковними ,,потьомкінськими селами'', що їх там напевно для нього препарують.

Микола Барболяк

НА РОЗПУТТЯХ КАПІТАЛІЗМУ

Капіталізм — економічна система. Демократія — політична ідеологія. На практиці є тенденція утотожнювати одне з другим. Капіталістична економіка розбудувалась на базі лібералізму , свободи розвитку, вільної гри економічних і соціяльних факторів, і тому утерлось поняття, що капіталізм і демократія то нерозлучні супруги. Декому важко уявити собі демократію поза системою капіталізму.

На жаль, не все, що твориться у капіталістичному світі, є згідне з принципами демократії. Іноді тут більше ,,демократії'' на словах, а принципи демократії допомагають капіталізмові використовувати людину. Лиш завдяки тому, що твориться у підсовєтській ,,демократії'' під гаслами демократії, капіталістична демократія виходить у кращому світлі, і це уможливлює індентифікувати її тут з капіталізмом.

Коли говоримо про капіталістичні країни, маємо на тямці теж такі країни як Західня Німеччина, Англія, Скандинавські держави, які існують під соціялістичними режимами, а які у совєтській термінології рахуються все ж таки ,,капіталістичними'', хоч на ділі соціялізм здійснюється там краще, чим у системі державного капіталізму — у СССР, а тільки номінального ,,соціялізму''.

Капіталізмові притаман не те, що його основною метою є зиск, щоб гроші робили гроші. Говориться про те, як то капіталізм допомагає поліпшити умови життя людини, і не можна заперечити, що назагал стандарт життя людини таки найвищий у капіталістичних країнах; усе ж правдою є теж, що капіталізм, побудований у першій мірі на тенденції робити бизнес, допускає надужиття і приходиться накладати різні обмеження на тих бизнесменів, щоб вони не робили грошей у умовинах зі шкодою для людини (напр., охорона здоров'я), або й нації. Скільки негодувань на бизнесменів, що продають СССР збіжжя і технічно вдосконалену машинерію (компютори, наприклад), що не тільки підкріплює совєтську систему економічно, але і розбудовує її мілітарний потенціял, може і на загибіль пожадливого капіталізму. Американську зброю продається теж, де можна. Президент Робітничої Юнії — Міні — протестує, але йому продуценти закривають уста тим, що коли не будемо продукувати, не буде заробітків. Старається ,,ушляхетнити'' американський капіталізм і президент Картер, але і його заходи не можуть увінчатись великими успіхами, бо сили капіталізму таки переважаючі.

Всі ці питання, як погодити ці контроверсії, притаманні капіталістичній системі, і як найкраще забезпечити побутові потреби людини і погодити їх із тенденцією капіталу використовувати його силу, (візьмім до уваги хоч би такий приклад, як полюція), надто складні, щоб ми старались їх розглядати тут. Нині хочемо звернути увагу на один із характерних заходів ,,ушляхетнити'' і ,,здемократизувати'' капіталізм, а саме, дати робітникові вплив на систему продукції і розподілу прибутків та зробити його таким чином активним чинником капіталістичної системи, яким ніби то мав би в теорії бути у СССР, а яким він там не є.

Хочемо сказати дещо про намагання ,,здемократизувати'' капіталізм у формі, яку започатковано після Другої світової війни у Німеччині під назвою ,,кодетермінації'', а у Франції, і останніми часами в Англії під назвою ,,партиципації''.

Щавданням ,,кодетермінації'' у Західній Німеччині було ввести у правлячі органи корпорацій представників робітників, щоб тим легше включити робітника у розбудову німецького промислу після воєнної катастрофи, зробити його не тільки співвідповідальним, але і співтворцем того, що пізніше названо ,,німецьким чудом''. Вірилось, що робітник, який знає всі секрети продукційного процесу, буде працювати щиріше, не вимагатиме за високих платень, буде готов принести навіть жертви для того, щоб розбудувати підстави економіки країни, з чим мав би бути пов'язаний його особистий добробут.

Ідея виглядала принадною, зачав про неї говорити і президент Де Голь після заворушень 1968 р. Поробилась ця ідея ,,демократизації'' капіталізму в тому стилю і в Англії. Якщо йдеться про Англію, там нещодавно проголошено висліди спеціяльної парляментарної комісії під керівництвом лорда Елана Буллока, яка прийняла проєкт, щоб у корпораціях, де працює хоч 2,000 робітників, ввести представників профспілок до керівних органів корпорацій і зробити ,,робітників'' співвідповідальними за продукцію і розподіл зисків. Це, очевидно, мало б виелімінувати почування робітника, що його використовується, він не буде штрайкувати і вдоволиться такими заробітками, на які дозволяють умовини.

Але є в тій цілій справі ,,демократизації'' капіталістичної системи маленький ,,трюк''. В правлячих органах корпорацій уділовці, власники ,,шерів'', є репрезентовані нарівні з ,,робітниками''. Але трудність у тому, що ,,робітниками'' вважаються не тіль-

(Закінчення на ст. 3-ій)

Василь Маркусь

ПЕРЕД ПАТРІЯРШИМИ СВЯТКУВАННЯМИ

Після повернення з Риму, я не раз роздумував на протязі цих кількох тижнів про речі, які там бачив і спостерігав. Намагався я оцінити їх вже із перспективи тутешньої, себто дивлячися на сучасний український Рим очима наших громад і людей з Америки чи Канади. Дещо про це я сказав у своєму слові на Храмовому Святі Собору Св. Володимира й Ольги в Чікаґо, 24 липня ц. р.

А все таки не раз люди настирливо питають: що то відбувається в Римі таке, що мало б розв'язати всі наші проблеми? Очікують прямої і ясної відповіді: все добре, або зле — є надії на сповнення наших сподівань, або все пропало...Від таких відповідей я відмовляюся, і то не лише тому, що так відповідати не було б виховно, але й не відповідало б це дійсності. Проте, люди чекають короткої і ясної відповіді, яка б їх вдоволила. ,,Ви ж там були цілий рік, багато чули, бачили, розмовляли з різними людьми... Скажіть, як наші справи?''.

Важко відтягатися з відповіддю, нелегко мудрувати чи бавитися в дипломата. Тому, якщо можна дати коротку відповідь, ось вона.

Затвердження і визнання нашого Патріярхату, який здійснюється волею самої нашої Церкви і її народу, годі очікувати в теперішніх умовах. Виглядає, що ні Папа, ні його відповідальні урядовці не змінять тепер свого наставлення, ,,щонайменше під сучасну пору''. Нам не сприяє конюнктура, на яку натякнув сам Павло УІ у листі до Патріярха; за багато бо зібралося противників, які мають спільні інтереси.

Але це не змінює справи, що одна Церква, її ієрархія (щонайменше частина), священство і вірні бажають бачити свою Церкву самоуправною з Патріярхом на чолі. В цьому вони бачать рятунок тієї Церкви і забезпечене таке-сяке її майбутнє на поселеннях і в Україні. Без Патріярхату і єдиного церковного проводу, єдиної ідеї і візії такого майбутнього не бачать.

Невизнаний і оспорюваний чужими, а навіть і деким із своїх — Український Католицький Патріярхат існує і діє. Блаженніший Отець Йосиф виконує свою функцію як Патріярх не чекаючи на всяке визнання. Уявім собі, як це виглядало б, коли б проголошена Українська Держава в 1917—18 роках також чекала була б на визнання, а її діячі, склавши руки, очікували позволення від одних чи других сусідів, що мають робити. Порівняння може за загальне й не точне, але по суті це та сама справа.

Блаженніший Патріярх Йосиф, його установи, цілий мирянський рух і багато щирих визнавців правильности того, що заіснувало, поводяться і діють, як провід і члени Патріяршої Церкви.

Змагання й позви з тими, що противляться цьому станові, далі тривають. Немає сумніву, що в осередку цих змагань і спору є сам Блаженніший, який ясно стверджує, що йдеться не про титул для його особи чи збірні амбіції еміґрантів, котрі втратили свою батьківщину, тільки про засадничі Божі і людські справи. Йдеться про справедливість у Церкві і для Церкви!

В тих змаганнях, які проходять часто поза слухом і очима широкої суспільности, наш Патріярх потребує допомоги. І ця допомога повинна бути йому дана насамперед тими, що від початку цю ідею підтримували, до неї признаються й у неї вірять. ,,Побожні побажання'' тут нічого не змінять й справі не допоможуть. Справу сьогодні і на довше майбутнє перерішить витривалість, послідовність, готовість до кінця постояти у змаганні. Великі історичні змагання вирішували не моментальні перемоги, спалахи тріюмфу, чи кон'юнктурні успіхи, але послідовний важкий змаг, воля народу й борців вистояти в нелегкій, а може часом і нерівній боротьбі.

Ми в такій боротьбі знаходимося і її кінця ще далеко не видно. Блаженніший раз сказав до Папи Павла, що Патріярхат нам правом належиться і Свята Столиця має його визнати. Якщо не визнає його теперішній Папа, зробить його наступник, або ще й наступник наступника! В тому дусі діє Блаженніший, так маємо працювати й ми. Легким коштом і малим вкладом не можемо очікувати великих досягнень, а тут ідеться справді про великі речі, бо про духове усуверенення нашої Церкви.

Маючи приклад Їх Блаженства, який у цій боротьбі стоїть наче старозавітній Мойсей, ми мусимо витримати і витривати на полі бою, хоч не йдеться нам про фізичне подолання противників — осіб чи установ, лиш про перемогу нашої слушної справи. Цей рік зокрема важкий для Їх Блаженства і патріярхального табору. Далеко не всі перипетії і розгри відомі, в центрі яких є наш Патріярхат і Патріярх. Проте, він мужньо стоїть на позиціях, відбивається, вияснює, противиться різним підступам. Його підтримує гурт відданих йому Владик, священиків і вірних. Але вже значна частина, хоч і прихильних, стала невтральними спостерігачами, мовляв, а що з того вийде, поживемо, побачимо...!

Така позиція негідна українців католиків у вільному світі. Блаженнішому всі ми повинні дати повну підтримку; маємо бути готовими там, де нашу силу міряють, а нас рахують.

Якоюсь мірою такою буде нагорода римських святкувань у вересні 1977 р., святкувань, започаткованих Владиками, духовенством і мирянами та їх організаціями ще в грудні. На нас і римські святкування в пошану Патріярха будуть дивитися приятелі і недруги. Українська католицька патріярхальна громада має виявити згуртованість, силу й відданість своїм ідеалам в кожний час, а може й насамперед тоді, коли ситуація є важка. В Римі повинна бути чисельно заступлена українська вдячна і віддана Патріярхові громада та її речники з різних прошарків та кінців землі. Вони мають черговo задемонструвати безперебійність і тривалість патріярхальних змагань, живучість доконаного факту встановлення Патріярхату. Всі ті, котрі, не зважаючи на витрати й жертви, поїдуть до Риму, властиво візьмуть участь у перших рядах змагань за Українську Церкву у надзвичайно важливий мент.

Нехай ніхто не матиме викиду сумління, що тоді, коли міг виконати обов'язок, відтягнувся від цього з маловажних чи й без причин взагалі. Бути в Римі у вересні 1977 р., значить встати і бути порахованим!

З НАШИХ БУДНІВ

ХРАМОВЕ СВЯТО

В липні цього року підписаний взяв участь в храмовому святі української православної церкви св. апп. Петра і Павла в Ґлен Спей. Вже в автобусі, що вирушив з-під Народного Дому в Ню Йорку, кинулось увічі, що майже половина пасажирів складається з парафіян української католицької церкви св. Юрія.

— Це дуже гарно свідчить про братів-католиків, — сказала православна сусідка. — Не тільки самі будують свою нову церкву коштом мільйонів долярів, але й простягають руку братам по крові. Це справді по-соборному.

Під недобудованою покищо церковцею св. апп. Петра і Павла підписаний зустрів троє колеґ-письменників, членів ,,Слова'': поетесу Діму, прозаїка Докію Кузьмівну Гуменну і колеґу-гумориста Анатоля Гака з Філядельфії. Потім підійшов і наш Лиманчик, редактор ,,Нотатника'', і то в краватці, празника ради. ,,А в середині, в церкві, — повідомили колеґи, — урядує в характері церковного старости Василь Барка: коло свічок заходиться''. Прийшлося і мені, уніятові, запалити свічечку за спокій душі передчасно спочилого друга, Миколи Васильовича Понеділка...

Справжнє православно-католицьке єднання проявилось аж під час традиційного празника під вільним небом ,,Верховини'', при гостинно заставлених столах. Весь хрищений люд, що після Служби Божої виліг з української католицької церкви св. Володимира, посунув суцільною масою на пікнікові майданчики, щоб допомогти православним братам дружньо зліквідувати, на хвалу Божу, могили вареників, голубців, жарених курей та ковбаси з капустою, не поминаючи, самособою розуміється, багатого арсеналу так холодних, як і гарячих трунків.

— Колись, пригадую собі, — зідхнув один з останніх моґіканів зарібкової еміґрації, — католики й православні одні одних воювали, перетягали до своїх церков чи парафій... А нині — подивіться, як гарно співпрацюють! Коли ми робимо пікнік, католики нас підпирають. Коли вони влаштовують якесь своє підприємство, ми йдемо всі до них. Це правда, що нас тут менше, зате ми кладемо на тарілки подвійні порції ковбаси і випиваємо більші чарки, бо ми — з Великої України, а вони, католики, з Малої.

На милій розмові та при добірному буфеті час летів стрілою, — як говорив колись п. Петро Мельник на своїй Радіопрограмі, — і ви навіть не вспіли оглянутись, коли сонечко сховалось за тихесенький гай і затрубіли до автобусів... **Ікер**

Іванна Савицька

Засумуй, трембіто...

Закурилися, затягнулися гантерські гори болем і смутком невимовним.

Трембітають трембіти на тамошніх узгір'ях наших, ,,не наших'' ґаздівств, бо умер Леґінь, якому Гантер завдячує і чар, і красу, і оте невимовне, несхоплене словами тепло, що лилося роками з нашої славної Кобзярівки.

Немає вже між живими отого Ґазди, що стояв на порозі хати з простягнутими широко руками і ввічливо запрошував і своїх і чужих, вгощав і приймав, мов рідних.

Немає Дуба високого, твердого і буйного, що мужньо відбивав чверть століття і бурі, і громи і вітри...

Немає гірського Орла, загорілого сонцем і вітрами, що літав, мов Поет, високо і далеко, що жив красою і добром і поезією. Відлетів Орел і більше не вернеться ніколи.

Немає Людини, що мала серце, бо воно навіки затихло...

Немає Івана Володимира Кобзяра...

Орест Городиський

,,ДІЯЛОГИ ЗІ СОВЄТАМИ''

(2)

В Будапешті зустрінувся він з типовим політичним еміґрантом. Прислухувався різним розмовам про політичну ситуацію, прогнози на майбутнє з вірою у скорий й переможний поворот домів. Панувало переконання, що альянти скоро розгромлять німців. Своє перебування в Будапешті використав він на оглядання музеїв, ґалерій мистецтв та історичних місць.

В Будапешті візи не одержали, оставатись жити на Мадярщині не збирався, тужив за родиною, тому постановив повернутися на Гуцульщину, до своїх рідних. При деякій допомозі українця ,,патріярха'' пачкарів, родом з Галичини, який вислав з ними провідницю Оленку, що знала дуже докладно ці околиці й кожну стежину, допроваджено їх в гори, до кордону. Вінценц хотів іти сам та син не погодився. В пляні Вінценца було забрати родину та ще декого з українських політичних діячів зі Львова (прізвищ не подає) і повернутися на Мадярщину, щоб тільки не жити в комуністичному ,,раю''.

Погода осінню 1939 р. була чудова, але в горах був ,,чорний'' сильний вітер і густа мряка, яка грубим покривалом заслоняла гори та утруднювала рух. Хоч опис образу понурий, то відчувається в словах Вінценца його захоплення красою природи. Він міг пропустити той понурий опис, одначе він ніби приготовляв читача до чогось поганого, недоброго.

Вже близько дому задержав обох Вінценців відділ Червоної Армії. Як вже підчеркали інші рецензенти творчости Вінценца, він бажає дошукуватися в людей добра, [illegible] бачити їх добрими істотами. Той голос, що їх задержав, був ,,милий, лагідний'', а коли Вінценц привітався з командиром відділу, то той запитав: ,,То ви є той письменник, що живе в цьому домі? Ми чули, що ви були на Мадярщині. Ваша родина тут спокійно проживає, ми таким людям кривди не робимо''. Прощаючись, (бо їх не арештовано), начальник сказав: ,,Всього найкращого, відпочивайте спокійно''.

Правда, щирість і безпосередність, з якою Вінценц підійшов до пограничників, може і його самого дещо ,,роззброїла'', але саму розмову мусів прийняти щиро і без підозрінь. Згодом, одначе, Вінценц довідався, що командир патрулі ,,той молодий, гарний, з синіми очима, з лагідним поглядом'' одержав на станиці догану, що того вечора, 20-го жовтня, пустив ,,шпигуна і за це може сам, а також і родина, помандрувати на Сибір''.

Вінценц здавав собі справу з того, що совєтська влада так легко його приходу з-за кордону не забуде, тому йому залишилося або змісця повертатися на Мадярщину, забираючи родину зі собою, яка ще не була приготована, або оставатися на відкриту розправу зі совєтами при допомозі персвазії. Заснув умучений, часто будився з понурими думками, — та не про те хочу писати, а про діялоги, які власне розпочинаються.

\# # #

\#

Перша зустріч була з політруком, який, ,,хоч українець, розмовляв російською мовою''. Говорив за вивченим стандартом, що, мовляв, треба було ще вчора зголоситися на станиці, бо всі громадяни в Совєтському Союзі мають довір'я до влади. Не грішив інтеліґенцією, був тупим, але чемним, засадничо несмілим. Прийшов до них, щоб забрати їх на станицю ,,поґаваріть''. Вінценц подає характеристику політруків, яка не є позитивною, і хоч цього виразно не говорить — не виявляє людської симпатії, як до людини, до того політрука, що їх провадить.

По дорозі дігнав їх старий гуцул Петруско, що не раз працював у Вінценців, який звернувся до політрука: ,,панове совіти, пустіть того чоловіка, то не є жадний буржуй, то є народний чоловік. Я вам не говорю, я вас прошу, а я є бідний і знаю його добре''. Політрукові така інтервенція не подобалася, але з оглядів пропаґандивних, не реагував.

На станиці ждали на них уже командир сотні прикордонників, який спеціяльно приїхав з Жаб'я, а переслухував їх політрук Коваль, також з Жаб'я.

Перша зустріч була цікава. Вже чекаючи в коридорі, обступили їх молоді вояки, які з цікавістю випитувалися його про всячину. Вінценц оповідав їм про швайцарських селян, про їхні господарства, що не подобалося командирові сотні, який напевно закваліфікував це, як своєрідну пропаганду, тому то відсепарував Вінценців від цікавих вояків.

Розмова з Ковалем не була довга. Мусіли, одначе, вислухати ряд пропаґандивних речень про блага Совєтського Союзу, де, згідно з припорученням Сталіна, людина являється найціннішою вартістю в світі, а Вінценц в думках додав, що арештована людина є ще більшим скарбом.

Характеристичним є те — пише Вінценц, — що Коваль і всі інші, розмовляли з ним російською мовою. Як тоді, так і пізніше, Вінценц виніс враження, що російська мова є не тільки державною мовою, а виявом вищої суспільної позиції, яка ціхує людей поважних, на становищах.

Згадує, що якийсь український адвокат з Жаб'я, (прізвища не подає), інтервеніював кількакратно в Коваля у справі Вінценців, але одержав ,,дружню'' пораду ,,занадто не цікавитися доктором Вінценцом'', — Старий Матаржук, якого розпитували про Вінценца, з питомим гуцульським гумором дав про нього найкращу характеристику.

Додому Коваль їх не відпустив, бо вони ,,поповнили злочин'', побуваючи за кордоном. Переночували тому на станиці, а рано, пішком, під конвоєм, відпровадили їх до Жаб'я. Не пізнаючи кого ескортують совєтські вояки, гуцули з гумором старалися згадати, чи знову случайно не зловили вони якогось генерала або старосту.

З одного речення Вінценца можна здогадуватися, що гуцули не дуже то жалували за Польщею і її адміністрацією.

Станиця прикордонників приміщувалася в гуцульському музеї в Жаб'ї. Совєтські вояки оглядали їх, арештантів, без якогось видимого ворожого наставлення. ,,Писарчук'', який походив з далекої півночі і сповняв функції писаря і рисівника, не зважаючи на заборону зближатися до арештованих, найбільше ними опікувався і з ними розмовляв. Вечором, коли до канцелярії сходилися совєтські вояки за поштою, Вінценц мав нагоду не лише розмовляти, але ще більше обсервувати. Згадує про розмови з різними членами залоги: українцем ветеринарем, політруком, а теж з молодим комсомольцем, який в розмові повторяв бездушно вивчені фрази большевицької пропаганди. Комсомолець з обуренням твердив, що місцеве населення не слід називати гуцулами, бо ж вони українці. Можна сумніватися, чи пояснення Вінценца, що населення само себе називає з гордістю гуцулами, переконало комсомольця. Вінценц своїми оповіданнями та розмовами на тему гуцулів прямо кпив собі зі свого співрозмовника, який тільки й повторяв, що гуцули — це малокультурний нарід.

,,Писарчук'', знаючи дещо про інтервенцію в справі арештованих Вінценців, передбачав їхнє скоре звільнення. Та сталося інакше.

Одного дня завантажили їх до тягарового авта та відвезли до тюрми в Надвірній, яка вже була під управою НКВД. В тюрмі зустрінулися з в'язнями зі Львова, Варшави, Познаня та інших міст, між якими були вищі урядовці, військові старшини, ремісники, а теж і гімназійні учні.

Келія нагадувала типову львівську кнайпу, з своєрідним львівським гумором. Всі арештовані з зацікавленням слухали оповідання Вінценца про його коротке перебування на Мадярщині, бо, в більшості, очі арештантів були звернені туди. Всі без зайвої осторожности оповідали про свої пригоди та про майбутні пляни.

Зустрінув Вінценц в тюрмі колишнього полковника, шефа котрогось з вілліоів розвідки, якого зловили в горах, враз з сином. Він тоді виконував якісь завдання молодого польського підпілля. Полковникові вдалося переконати правного дорадника батальйону (монгола), що він є вчителем і пошукував в горах своєї дружини, з якою розійшовся в часі воєнних дій. Випущений на волю, він поінформував Вінценца, що совєти переслухують хаотично, без знання справи і обставин. Сам він звільнений переїхав до Львова, де включився в працю польського підпілля.

[Продовження буде]

Вони на це заслужили

Кетскільські гори вже давно стали не тільки місцем відпочинку українців в літню пору, але й місцем з'їздів різних організації, товариств. Спортові зустрічі молоді стали буденним і бажаним явищем. І треба сказати правду - приміщень для цього вистачає. Та й про духове життя подбали. Церква в Гантері, церква на Союзівці...

А між ними, на скелі, поблизу Союзівки - непомітна і багатьом невідома церковця - пам'ятник в честь апостолів Петра і Павла. І хоч інує вона вже два роки, про неї знає дуже мало людей. Чому? Причина проста: в будові цієї церкви не приймали участі ні будь - які організації чи товариства, ані будівельні комітети. Побудована вона не тільки на кошти але й руками колишнього командира Буковинського куреня - сотника Петра Войновського, на купленій ним же землі.

Церковця-пам'ятник в честь апостолів Петра і Павла

Що ж спонукало сотника Войновського взяти на свої, далеко не молоді плечі такий тягар. Бажання того, прийнято називати славою? Навряд! Занадто мала ця церква, щоб принести славу. Та й будівничий її не належить до тих, які ,,все храми мурують'',як казав Т.Шевченко. Щоб витрачати кривавими мозолями запрацьовані гроші ,треба мати якусь вищу ідею ніж еміграційна слава. І ось вона...

В фундамент, зліва від вході, вмурована пропам'ятна дошка з текстом в двох мовах:,,В пам'ять бойовиків Організації Українських Націоналістів і вояків Буковинського куреня..." побудована ця церква — пам'ятник. І цим сказано все...

1942 рік...Рік десятків... сотень тисяч трагедій в Україні. В Києві щойно розстріляли редакцію,,Українського слова" на чолі з І. Рогачем. Багато з тих хто вірив, що Німеччина допоможе визволитися з ярма і які ще не попали в ,,м'ясорубку"гестапо, пішли в підпілля. Боротьба перейшла в нову форму і відповідно до цього почав діяти Буковинський курінь.

Людям його довелося в деяких випадках ще тяжче. Як напівлегальна військова одиниця, він опинився між двома вогнями. І тоді сотник Войновський прийняв рішення розділити курінь на чотири сотні, з яких кожна одержала окреме завдання. Завдання не легкі... Треба було охороняти від знищення культурні здобутки, по можливості рятувати населення від підпільного червоного, так і від легального брунатного терору. Більше того...треба було подумати про постачання голодуючого населення столиці харчами.

Ось один приклад. Отримано вістку, що на Чернігівщині при відступі большевиків закопано 60 бочок масла. І курінь вирішив їх забрати. Та советське підпілля було ,,всюдисуще" і повідомило про це німців. І коли сотня куреня з'явилася на місце схованки - там її зустріли гестапівці. Зав'язався бій, вислідом якого були 16 вбитих гестапівців і забрано куренем масло. Офіційно ця акція була потрактована, як бій німців з українськими партизанами. Та один з гестапівців, які врятувались, якимсь чином впізнав одного з вояків куреня і на нього почалось ,,полювання". Щоб врятувати свого вояка, сотник Войновський ставить на карту життя своєї доньки-одиначки:замаскований з жінкою сотника, вояк з донькою Войновського на руках проривають-ся за кільце небезпеки.

Таких подібних випадків було немало, включно з взятими з боєм транспортами молоді, яку вивозили до Німеччини.

Хтось може сказати: ну і що з того, що в цьому великого? Великого тут не було, але було щось більше ніж велике: люди виконували свої обов'язки так, як уміли і як їх розуміли. Нехай вони були ,,воїнами абсурду'', але вони були такими воїнами і виконали свій обов'язок. А тих хто не бачить в цьому нічого, можна запитати словами поета:

Що з вас кожний робив тоді,
Як творилося наше вчора
На землі від крові рудій?

Всі ці люди йшли за своїм командиром. Багато з них склали свої голови, поливши кров'ю українську землю. Нехай вони помилялись. Але...,,хто без гріха - перший кинь камінь"...Та в одному вони не помилились. Їх командир, якому жартівниця - доля дала можливість їх пережити, - не забув тих, які йому повірили, і за ним пішли. І сьогодні церковця - пам'ятник на скелі землі Вашінгтона говорить більше, ніж деякі собори. Бо побудована вона руками того, який пам'ятає своїх братів по зброї і для якого пам'ять про них дорога. А вони на це заслужили!

Чернигівець

Тирс Венгринович знову серед нас

Цього літа наше поселення знову могло привітати добре відомого мистця, Тирса Венгриновича. Це сталося найперше в наших літнищах, де тепер скупчується велика частина нашої публіки. Першу свою виставку він розгорнув у надморській місцевості Вайлдвуді, Н. Дж. Відбулась вона у днях 7—14-го серпня ц. р.

У невеликій галерії Я. С. Бернадинів вмістилося біля сотні картин. Це переважно графіка. Тематично ці малюнки поділені на релігійні мотиви і драматичні моменти воєнних змагань і в цих двох напрямках мистець себе найсильніше проявив. Його ікони зовсім модерні — при скупості ліній у них надзвичайна напруга духа. Найбільш погідною частиною цієї ділянки — це церкви. В оточенні дерев або без них чітко виступає їх архітектурний зарис, переданий м'яко і з чуттям. Годі від них відорватись. Взагалі будівлі — це сильна сторона мистця — його мотиви зі Сянока, Перемишля, чи Ярослава промовляють до глядача.

А в другому напрямі його тематики причаєні більш драматичні ефекти. Людина чекає розстрілу, людина здригається в обличчі смерти, людина бореться за своє життя. У ці потрясаючі картини вривається один зворушливий момент. Це рисунок ,,Поворот'', що зображує стару, похилу, жіночу постать із клунком у руці. Це засланка, що повертається з Сибіру.

Другу частину виставки творять екслібриси. Мистець упорядкував їх хронологічно, бажаючи дати їх перегляд за часовим принципом. А глядач може поділити їх за призначенням або тематикою. Ті перші — це екслібриси установ, як Музею Перемиської землі чи Музею культури у Свиднику. Ці книжкові знаки чітко подають зміст даної установи. Ця офіційність відбирає їм усе особисте, але промовляє твердістю композиції й деталів. Натомість особисті екслібриси — це вже широке поле вигадок і почувань. Тут і тваринні мотиви, деталі народного мистецтва, музичні інструменти, фантастичні квіти, родинні герби — а в багатьох релігійні мотиви, як зариси церков чи ікон. В опрацьованні їх відчувається динаміка вислову, що не раз нехтує деталями. Є безмежна кількість варіянтів, але немає повторень.

Мистець виставив також невелику кількість олійних картин. Це церкви і краєвиди, овіяні певним ліризмом.

Чергова виставка відбудеться в Гантері 20 і 21 серпня ц. р. **л. б.**

Випускники Курсів Українознавства ім. Юрія Липи в Торонті

Кожнорічне прощання з випускниками Курсів українознавства ім. Юрія Липи в Торонті насуває ряд думок щодо майбутніх доріг тих усіх, що склали матуральні іспити і залишили пороги Українського Культурного Центру на вул. Крісті 83-85. Основне чи випускники, отримавши свідоцтва про закінчення школи, повернуться в ряди українських організацій, а в ширшому розумінні — до української громади, чи вже ,,навіки розійшлись..."

Підсумки пройдених років виявляють, що з шерегів кол. випускників Курсів українознавства ім. Ю. Липи вийшли нині статечні громадяни, з закінченими університетськими студіями, які повернулися до шкільних кляс, але вже в характері викладачів-вчителів, інші громадсько активні в інших зорганізованих ланках нашого життя. Є й такі, шлях яких нам невідомий. Вони вийшли з реєстру активних, але відписувати їх ніяк не слід. Вони ще повернуться, коли перед ними стане питання їх власних дітей. Поетове ,,з журбою радість обнялась" актуальне й сьогодні.

• •
•

Письмові матуральні вироблення 46 студентів двох 11-их кляс ,,А" і ,,Б" відбулися в другій половині місяця березня ц.р. Як звичайно буває, одні праці були краще вироблені, другі слабше, були й такі учні, які мусіли повторно писати задачі з різних причин. Життя без скреготів не було б цікаве...

Усна матура відбувалася аж у трьох днях — 15, 16 і 20 квітня 1977 р. Моменти з передматуральних готувань, останніх недоспаних ночей, поведінок з виявами ,,страху" і нервових напружень, всяких штучок і комбінацій абітурієнтів, а навіть цікавих розмов заслуговали на схоплення їх на картинах малярів і водночас на звукозаписах.

Директор Курсів Українознавства ім. Юрія Липи мгр Іван Кузів раніше запросив проф. Василя Янішевського бути головою Іспитової комісії. Іспитова комісія, крім уже названих двох осіб, працювала в такому складі: о. д-р Мирон Стасів, мгр Ольга Басараб, мгр Аріядна і д-р Богдан Стебельські, мгр Михайло Лукавецький, Микола Бойко і частково Олександер Матла.

На всіх 46 студентів 6 випускників, і то єдино студенток, одержали заслужено свідоцтва з відмінними оцінками. Це були: Тереса Вальницька, Тетяна Ігнатович, Надія Купич і Ганна Лепка з кляси ,,А" та Надія Гнип і Оксана Романів з кляси ,,Б".

Оцінками — дуже добрий, добрий і задовільний поділилися такі студенти: Галя Бойчук, Борис Буйняк, Ганна Гарасим, Ольга Гегар, Єлисавета Добрянська, Ірина Дорош, Михайло Драчевич, Володимир Кілик, Мирон Косарчин, Мирослав Левчишин, Люба Липка, Ірина Мацірута, Ігор Муха, Ганна Паринюк, Юлія Процьків, Богдан Свинтух, Ірина Суха, Ольга Трушик, Микола Тхорик, Іван Харко і Юрій Якубів з кляси ,,А", Марія Б'єнь, Віра Бубела, Петро Гандзюк, Євгенія Дудра, Орест Дулиба, Петро Кавун, Марта Коцюмбас, Люба Кушнірик, Марія Кушнірик, Володимир Пікуляк, Йосип Пронюк, Володимир Пуравець, Данило Романюк, Леся Скиба, Марія Сторожук, Ольга Сцілена, Роман Тиро, Рома Ткач і Людмила Трутяк з кляси ,,Б".

В Українському Культурному Центрі 7-го травня ц.р Ґрадуаційний бенкет відкрив голова Комітету батьків ,,Рідної Школи" п. Степан Горлач і згадав про важливість матуральних іспитів. Згодом передав обов'язки вести бенкет викладачеві Курсів українознавства С. Ґеникові-Березовському, який вив'язався з оцінкою ,,на дуже добре". Молитву провів о. д-р М. Стасів, а пізніше відбулися познайомлення присутніх з тими, що сиділи за головним столом, в обід. Окремо опікуни обох кляс — п. М. Бойко від імені 11 кляси ,,Б", в заступстві хворого О. Матли, і мгр О. Басараб — кляси 11 ,,Б" представили випускників.

Слово директора Курсів Українознавства і голови Іспитової комісії проф. Василя Янішевського навіяні були думками не про вчорашнє і сьогоднішнє, а здебільша про завтрішнє, про те все, що перед студентами їх батьками і всією нашою громадою. Священик і викладач релігії о. д-р Мирон Стасів мав кінцеву лекцію для абсольвентів. З вітаннями виступали інж. В. Безхлібник від імені ГУ ЛВУ, від УКЦентру мгр Богдан Лищишин, від КУ СУМ п. М. Шепетик, від О СУМ мгр В. Б'єнь, від імені батьків градуантів мгр Теодосій Буйняк.

Дружньо прощала випускників учениця 10 кляси Люба Баран.

Слово від імени всіх випускників мала Оксана Романів, одна з найталановитіших студентів Курсів українознавства ім. Юрія Липи в Торонті.

Вечірньою забавою під мрійливим гаслом ,,Чарівного вечора", дотепно керував вчитель Степан Ґеник-Березовський.

В перерві вечірньої забави ,,остання лекція'' вчителя п. М. Бойка, слово Т. Вальницької, вручення свідоцтв і квітів, спільні ,,Ґав деамус ігітур'' та ,,Ми ростем, ми нація народу''. У вирі вальсу закрутилися спершу дівчата з батьками, а хлопці з матерями, а згодом в залі витанцьовували всі, що мали силу і бажання.

Коли білолиций з'явився на обріях неба й кокетливо моргав до танцюючих випускників під звуки оркестри ,,Ватра'', кралі і князенки ще були в обіймах грецької музи танців — Терпсіхори. Рано-вранці другого дня батьки не могли добудити зі сну своїх дітей. Але матуральні іспити для тих самих учнів на Курсах українознавства є лише один раз на 11 років навчання...

ом.

НА РОЗПУТТЯХ КАПІТАЛІЗМУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ки робітники у синіх сорочках, але і тих у білих, менаджерів. А капіталізм перейшов в останні десятиліття основну переміну. Про долю корпорацій і її продукцію рішають нині саме ці ,,менаджери'', що творять окрему, замкнену еліту, а уділовці не мають майже ніякого голосу в справах корпорацій, якими трясуть оці всевладні президенти зі своїм штабом. Вона, правда наймані працівники, але враховувати їх до ,,робітників'' і рахувати на те, що вони йтимуть рука в руку зі синьосорочковими робітниками, це жарт. Ті президенти — це нині диктатори і над уділовцем і над звичайним робітником.

Робітники домагаються п'ятдесяти відсотків голосів у правлячих органах для ,,правдивого'' робітника, юнійного, а не того, що по боці шеровців і хоче якнайвищого тиску для корпорацій коштом звичайно чорноробочого. В англійській пресі йде дискусія над тим проєктом лорда Буллока, але Робітнича Партія Англії боїться навіть спонзорувати цей проєкт ,,демократизації'' капіталізму, бо англійський робітник не дурний; він воліє старий поділ на ,,ми'' і ,,вони'' — де трактується менаджерів як репрезентантів капіталу, тобто ,,ворогів'' робітничої кляси. Є в Англії побоювання, що робітники могли б голосувати при найближчих виборах за консервативну партію, щоб удержати той чіткий поділ між капіталістом і робітником.

Капіталісти, слідкуючи за тим, як радикалізується робітник в Англії, Франції, Еспанії й інших країнах, де впливів набуває еврокомунізм, рахуються з тим, що треба щось конче зробити в напрямі ,,демократизації'' капіталізму, щоб притягнути робітника, щоб не тільки на словах, але і на ділі можна утотожнювати капіталізм з демократією та доказати, що демократія після советського досвіду може процвітати тільки у системах змодифікованого, зісоціялізованого капіталізму. Виглядає, що стримати впливи комунізму в Европі, а може і в Америці, можна тільки через заходи дещо уліпшеної системи німецької ,,кодетермізації'', чи франко-англійської ,,партиципації''. Чим скоріше капіталізм усвідомить собі це, тим сильнішою буде оборона західнього світу перед ,, партиципацією'' советського зразка. Сяк-чи-так, капіталізм має проблеми, які треба розв'язувати, і то негайно.

41-ий Український День

Картерет, Н. Дж. — Українська православна катедра св. Димитрія святкуватиме свій 41-ий Український День у неділю, 4-го вересня ц. р., починаючи з 2-ої год. по полудні в Святодимитріївському Українському Громадському Осередкові, павільйоні й площі при 681-691 Рузвельт евеню. Відповідальним координатором цих святкувань є голова Тростів і Церковного комітету Іван Леськів, а Степан Стек — його заступником.

Почесне головство прийняли на себе Архиєпископ Марко, настоятель і прот. Петро Мелех, його помічник. Брат Симон Делай, мол., член Церковного комітету є відповідальний за виграшу трьох цінних експонатів на загальну суму приблизно 960.00 дол.

Протоієрей Петро Мелех і Анна Трух приготовляють мистецьку програму, в якій візьмуть участь місцеві таланти включно з танцювальною групою св. Димитрія під керівництвом Катерини Жили-Гайдук. Архиєпископ Марко буде мати привітальне слово перед програмою, яка почнеться о 4-ій год., а Іван Леськів висловить подяку після програми учасникам святкування. Парафіяльне жіноцтво, особливо провід і членство Сестриցтва Св. Покрови Божої Матері, Т-ва св. Анни і Батьківсько-Учительського Т-ва св. Димитрія заопікуються приготуванням страв. Члени Української Православної Ліги старшого і молодшого відділів допомагатимуть у продажі їжі, квитків вступу та виграші, а члени Мужеського Клюбу св. Димитрія заопікуються напитками. Забава під звуки ,,Ритм Райдерс'' почнеться о 5-ій год. вечора.

Святкування 41-го Українського Дня попередить Божественна Літургія, яку відслужить Архиєпископ Марко в сослуженні прот. Петра Мелеха о 9-ій год ранку.

Парафіяни катедри св. Димитрія із задоволенням і гордістю споглядають на недавньо позолочені куполи свого храму. Це останнє досягнення нашої катедральної парафії завдячується жертвенності, співпраці й відданості парафіян парафіян, які постійно сприяють розвиткові своєї церкви. Прихід із 41-го Українського Дня допоможе частинно покрити витрати позолочення куполів в сумі приблизно 8,000.00 дол.

Н. Н.

Замість квітів на могилу

бл. п. Ольги Коренцевої

Мамці наших подруг Стефи і Ганки складаємо 30.00 долярів на Видавничий Фонд ОПЛДМ.

Іця ПЕЖАНСЬКА
Оля МАСЮКЕВИЧ
Богдан МАКАРУШКА

•

Замість квітів на могилу

бл. п. Ольги Коренцевої

письменниці і Мамці нашої довголітньої курінної Ганки, складаємо 30.00 долярів на Видавничий Фонд ОПЛДМ.

ПЛАВНЯ ЧІКАҐО
2-го КУР. ,,ТІ ЩО ГРЕБЛІ РВУТЬ"

•

Висловлюємо свої глибокі співчуття Родині й Друзям Покійної та складаємо щиросердечну подяку за підтримку нашого видавничого фонду.

УПРАВА ОПЛДМ, Торонто

В СССР ПЕРЕСЛІДУЮТЬ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

вільно працювати без нагляду колективу і начальства. На насосній станції у нас одиночне чергування. Морально в рембригаді я не можу працювати, де мене постійно провокують всякими запитаннями і до того ж я там змушений виконувати важку і брудну роботу. Хочеться звільнитися, але боюся, що на новому місці не приймуть на роботу і можу залишитися без роботи доки не засудять за тунеядство. Ось такі у мене, Друже, справи. За два роки в Скадовську оце вже з третьої роботи витурують, і не знаю коли це скінчиться. Звичайно, давно переконаний, що інакше для мене не може бути і до цього підготований твердо, проте, вже набридло, уже починає дратувати і найбільше боюся не стриматися, щоб не закричати. Думаю, що вони хочуть вижити мене зі Складовська, провокують зірватися. Та думаю, що в мене ще вистачить духу мовчати, щоб їм не було за що вчепитися. На дружину також в маслозаводі написали клаузу люди, яких вона оштрафувала за антисанітарні умови на заводі. Вони написали буцім то вона заразила воду і харчі кишечною паличкою. Та цей номер у них не пройшов, бо вона була на заводі з комісією з п'яти осіб, і ті підтвердили, що вона харчів не доторкалася. Кляуза не подіяла, але однаково вже виражено недовір'я до санлікаря і неофіційно це беруть до уваги. Практика ж свідчить, що після двох-трьох недовір'їв лікаря можуть позбавити права працювати в санепідемстанції. Отакі у нас справи. Отож вибачте, що своєчасно не написав. Тільки, ради Бога, не подумайте не приїхати до нас літом. Ми будемо дуже раді бачити Вас на нашому узбережжі і ніщо не повинно завадити цьому...

З повагою
Олесь, Ліда
8 березня 1977 року

Лист Івана Дикого

Дай Боже здоров'я, Друже!

Розповім коротенько про свої муки з пропискою, коли повернувся я від „старшого брата". Це було в кінці червня 1973-го року. Після приїзду до Дрогобича, я на другий день дав про себе знати міліції. Вони сказали прийти за кілька днів і коли я з'явився, зі мною розмовляв комендант по нагляду за колишніми в'язнями. Він заявив мені, щоб я не мав найменшої надії на прописку в Дрогобичі. Більше того, він додав, їм не треба таких людей в Дрогобичі, а тому я повинен виїхати чимшвидше.

Після цієї розмови за пару днів я отримав повістку з'явитися у міліції. В міліції мене облаяли брутальними словами і суворо наказали негайно виїжджати з Дрогобича. Проте, вимогу цю виконати я не міг. Мене викликали ще багато разів, лаяли, погрожували судом і нарешті передали справу до адміністративної комісії міськвиконкому. Комісія постановила зобов'язати мене негайно виїхати з міста Дрогобича. Я не виїхав і комісія ще двічі зобов'язувала мене виїхати з міста. Рівночасно в районній газеті двічі надрукували статі про мене, зображуючи мене як дармоїда та порушника пашпортного режиму. Життя не було ніякого, але я не міг залишити дружину і дитину і їхати бозна куди, тож коли в січні 1975 року комендант попередив мене, що судитимуть, я не виїхав, але написав скаргу прокуророві по нагляду по Львівській області. Він дозволив прописати мене на шість місяців. Потім знову поневіряння. Знову дозвіл на шістьмісячну прописку, а опісля закінчення її мене з Дрогобича все таки вигнали і тепер я прописаний у Стебнику, що за 8 кілометрів від Дрогобича...

10 вересня 1976 року

Лист Степана Куриляка

Здоров був, Левку!

Отримав Твого листа, нарешті, і дуже зрадів, бо дуже довга була мовчанка, що мене примушувало хвилюватися. Інтуїтивно відчув, що щось то спричинилося до затримки в нашому листуванні. Про те свідчило й навмання написаний номер нашого будинку. Отже Ти мав клопіт чималий з тим трусом, а чи востаннє? Така наша доля, брате. На те і щука, щоб карасі не дрімали. А тепер постараюся розповісти про мою пригоду на роботі.

У вересні 1972 року я влаштувався на роботу на Дубківський ЛМЗ (ливарно-механічний завод) черговим електриком по п'ятому розряду. З роботою я справляюся добре і кількаразово отримував навіть грошеві нагороди. Та через кілька місяців без будь-яких мотивувань мене перевели в бригаду електромонтерів з відрядною оплатою праці. Мій заробіток від цього не змінився і тому тим незаконним змінам умов праці я не надав ніякого особливого значення. Згодом до мене дійшли чутки, що мене переведено в денну зміну неспроста, а як недовірену особу. Значить кваліфікували мене як можливого диверсанта. Мене це вразило і я зрозумів, що під основою такого ставлення до мене є моє минуле, тобто покарання за антирадянську пропаганду і агітацію.

1963 року мене засудили були до 8-ми років концтаборів (після апеляції — до 5-ти років). Працював я тоді на місцевому цукрозаводі і товаришам по роботі мав необережність висловлювати свої думки, що торкалися в основному особи Хрущова та його авантюр. З пливом часу майже всі ті факти були розкритиковані самою ж радянською пресою, та це мене не реабілітувало і клеймо державного злочинця на мені залишилося. Цим моїм становищем адміністрація ЛМЗ з благословлення відповідних чинників, і зловживала, дарма, що зі своїми обов'язками я справлявся добре. Грошеві нагороди мені перестали видавати. Заяву на підвищення виробничого розряду ніхто не хотів у мене прийняти і я мусів висилати її поштою. І так на неї ніхто мені не відповів до дня звільнення. Заяву на раціоналізаторську пропозицію „забули", хоч подав я її ще два роки тому. Заяву на курортну путівку теж роками тримали і ніхто не згадав про неї, в той же час іншим прописували путівки щорічно. Премію за введення нового устаткування в дію давали тим, що до цього не мали жодного відношення, а не мені, що це устаткування вводив. Аналогічно було й з винагородою за економію електроенергії. Одним словом, мене явно нехтували в усьому. Я мусів з цим миритися, бо знав цьому причину. В основній зарплаті мене, щоправда не кривдили і я собі помаленьку, потихеньку працював, не даючи ніякого приводу чіплятися до мене. Та лихо не спало.

Ще на початку жовтня приїхав до нас рідний дядько з села й запросив на весілля. Він женив сина 7 листопада. Про те, що на жовтневі я мав їхати на весілля, знав весь колектив електроцеху. Ми з дружиною затратили певні гроші на весільні подарунки та відповідні харчі. Я з нетерпінням чекав на цю подію. Та 2 листопада мій безпосередній керівник, начальник електричного цеху, Червак, заявив мені, що 7 листопада я повинен бути на заводі чергувати. Я пояснив йому, що не можу, бо маю їхати на весілля. „Ти однаково на демонстрацію не підеш, то повинен чергувати" — сказав мій шеф. Я йому намагався довести, що в цьому нема потреби, бо для чергування є постійні чергові і завжди вони чергували. Крім них є кілька електриків, які підмінювали чергових, якщо виникала в цьому потреба. Та все марне. На другий день, 3 листопада 1976 року в майстерні, де я працюю, вивісили графік чергувань і на 7 листопада, замість законного чергового електрика Мельника, стояло моє прізвище. Я пішов до директора заводу Потапенка з наміром довести йому, що чергувати 7-го я не можу із-за весілля, що введення мене в графік чергувань не є необхідне, а навіть незаконне, бо до чергування я тепер не маю жодного відношення. Та всі мої докази були голосом волаючого в пустині. Директор заявив, що свого наказу не має наміру змінювати, а коли я не вийду на чергування, то мене покарають. І тут я остаточно переконався, що проти мене організована провокація. Я негайно пишу заяву на ім'я директора про те, що на чергування вийти не можу і прошу секретарку цю заяву зареєструвати. Вона відмовилася і веліла мені залишити заяву, а самому йти. Я пояснив їй, що для мене важливо зареєстрування заяви та... (нечітко) що буду скаржитися на неї в газету за її бюрократичне відношення до мене, бо вдруге вона відмовилася прийняти від мене заяву. Вперше заяву на виробничий розряд. Секретарка психонула і наробила галасу, буцім то я нею командую й погрожую. Побігла до директора. Той вийшов і напустився на мене. Я пояснив йому, що секретарка відмовилася зареєструвати мою заяву й прошу його розпорядитися виконати моє прохання. Та він не звернув уваги на моє прохання, а погрозив, що покарає мене за розбишацтво. Я пішов на робоче місце, а через годину мене викликають у відділ кадрів і дають прочитати довідну записку секретарки і на ній резолюцію директора про винесення мені суворої догани за грубості та погрози секретарці. Я остовпів від такого нахабства з боку керівництва і заявив начальникові відділу кадрів, що це нахабно сфабрикована брехня і що зі мною поводяться як з білим негром. Я зрозумів, що це початок кінця мого більш-менш терпимого перебування на ЛМЗ. Після закінчення зміни іду на пошту і висилаю заяву поштою. Розстроєний вщент, я поїхав на весілля, але радощів уже не було.

10 листопада, повернувся з весілля, вийшов до праці і мій шеф, Червак, велів написати пояснювальну записку про невихід на роботу 7 листопада. Я написав, що всю цю авантюру вважаю за незаконну й провокаційну. Через пару днів скликали профспілковий комітет і розглянули мою справу. Я розповів усе, як було, і просив комітет захистити мене від напасти. Та де там! Мене немов по нотах почали звинувачувати, що виділяюся в колективі своєю поведінкою, що я не такий, як всі, що подаю нездорові приклади молоді, що, я, врешті, єретик. Вирішили ,,одноголосно" визнати мене за винного й винести мені ще одну догану на загальних профспілкових зборах, а при повторенні — звільнити з роботи. Замість об'єктивного з'ясування справи, мене без вини визнали винуватим. Усе виконалася за партитурою, що її створили відповідні чинники, а адміністрація була лишень інструментом. Я зрозумів, що треба поступитися і вирішив шукати працю в іншому місці.

Зовсім недалеко від дому побудували чималий мебельний цех і там мене радо приймали на роботу і казали чимшвидше до них переходити. Зарплатню теж обіцяли не меншу, як на ЛМЗ. Та коли через 12 днів я прийшов з трудовою книжкою, у працедавця значно зменшився ентузізм щодо мене і він, директор, мнучись, сказав мені, що послав до мене виконавця, щоб я не звільнявся зі старого місця, бо обіцяне мені місце вже зайняте. Значить рапорт про мене вже надійшов і почав діяти неофіційний вовчий квиток. Я пішов до ще однієї установи і там теж мене радо приймають, та коли після обіду я прийшов оформлятися, то чомусь зарплата вдвічі скоротилася і нарешті сказали, що характеристика на мене з ЛМЗ добра, але покищо мене прийняти не можуть. Я зрозумів, що почала діяти блокада, що влаштуватися мені буде тяжко і в інших підприємствах. Я вирішив якийсь час відпочити, а після Нового Року і Свят Різдва Христового почну шукати працю. Якщо вони вирішили насправді застосувати супроти мене такі заходи як позбавлення мене прав на працю, то я змушений буду розпочати боротьбу за мої громадські права всіма досяжними для мене засобами. Надії на мою перемогу в цій боротьбі дуже мало, але боротися я буду!

Що стосується забраних у Тебе листів, то крім обурення нічого цей випадок у мене не викликає. Ніякої крамоли в них немає і ніхто, здається, ще не позбавив нас права на листування. Листи ці є лише приводом, бо вони прочитані раніше адресата. А за цим словом ще раз вітаю Вас з Новим Роком і Святами Христового Різдва! Веселих Вам свят! Чекаю на Твою відповідь.

З пошаною до Вас
Степан Куриляк
26 грудня 1976 року

ТАРЗАН, Ч. 7805. Помпус признається

Чи знаєш ти, Тарзане, чому я держу в руці цей пістолет?!..

Заки ти врятував мені життя, вбивавши того пітона, я планував застрілити вас обох!!

Але ж чому, Помпусе? Тільки ви два знаєте де я находжуся...

В цей момент моя дружина вже може є мертвою... І я відповідальний за це!!!